

OBSAH

Několik slov úvodem	7
Principy zdravé zahrady	9
Péče o půdu	37
Smíšená výsadba	81
Netradiční pěstování	97
Živé stěny	125
Zelená atmosféra	137
Nezvaní hosté	157
Užiteční pomocníci	165

PRINCIPY ZDRAVÉ ZAHRADY

Přírodní zahradu zakládáme i udržujeme v souladu s přírodními principy. Odměnou nám bude zdravá a prosperující zahrada, s rozmanitou flórou i faunou.

OBSAH

Co nejmenší zásahy	13
Pestrost znamená život	13
Zapomeňme na exoty	13
Přírodní spižírna	14
Dívejme se okolo sebe	14
Zvlněný terén	14
Důležitá je pestrost	15
Ohled na sousedy	15
Solitéry potřebují odstup	15
Keře vyžadují společnost	16
Keře pro potěšení	16
Snadná cesta k potravě	17
Keře pro doplnění	17
Louka namísto trávníku	17

Přednosti smíšené výsadby	85
Základní pravidla smíšené výsadby	86
Proč se nesnášejí?	87
Svůj k svému rozhodně ne	87
Kdo s kým?	87
Nebezpeční následníci	93
Zkoušíme experimentovat	94
Jako za časů babiček	94
Nejen zelenina	95

NETRADIČNÍ PĚSTOVÁNÍ

Rozhodneme-li se pěstovat zeleninu či další plodiny, nejsou jedinou možností klasické záhony, při jejichž obdělávání nás brzo začnou bolet záda. Inspirovat se můžeme třeba Asií, kde existuje dlouhá tradice pěstování na vyvýšených záhonech. Patříme-li k experimentátorům, můžeme zkusit vysoké záhony, pěstování v kruhu, kráterových záhonech, podle Měsíce, nebo „obyčejné“ nádoby na terasách a balkonech.

OBSAH

Záhon pro zdravá záda	101
Jak velký?	101
Jak na to?	101
Jednoduchý záhon	102
Složitější varianta	102
Zavodňovací rýha	102
Výhody vyvýšeného záhonu	103
Nevýhody vyvýšeného záhonu	103

Smíšená výsadba	103
Vysoký záhon	104
Ideální míry	104
Z čeho?	104
Jak založíme vysoký záhon?	105
Co dál?	105
Výhody vysokého záhonu	105
Nevýhody vysokého záhonu	106
Přezimování	106
Pro zvědavé	106
Zvýšený kráter	107
Pěstování podle Měsíce	107
Fáze Měsíce	107
Dorůstající Měsíc	108
Druhá čtvrtina	108
Sklízíme, co jsme zaseli	109
Úplněk	109
Ubývající Měsíc	110
Doba pro regeneraci	110
Novoluní	111
Měsíc ve zvířetníku	111
Ohnivá znamení	111
Zemská znamení	112
Vzdušná znamení	112

Vodní znamení	112
Vliv znamení	113
Jak dlouho?	113
Co je ještě důležité?	113
Měsíc vysoko a nízko	114
Pěstování v květináčích a nádobách	114
Výhody	114
Co potřebujeme?	115
Oblíbená rajčata	115
Kdy s nimi ven?	115
Do jaké zeminy?	116
Nezapomeneme na podporu	116
Zelenina na zimu	116
Zdravé bylinky	117
Vyséváme nebo sázíme?	117
Co s vodou?	117
Pozor na prostor	118
Vydrží přes zimu	118
Bohatá úroda bazalky	119
První stříh	119
Polozapomenutá roкета	120
Opomíjené dýně	120
Brambory z květináče	120
Na velikosti záleží	121

Balkon plný přírody	121
Květinová louka	121
Zelené stěny	122
Raději s oporou	122
Jezírko na terase	122

ŽIVÉ STĚNY

*Keře dodají přírodní zahradě
na různorodosti. Zároveň chrání naše
soukromí a navíc jsou zdrojem potravy
pro velké množství hmyzu a dalších
živočichů – včetně nás.*

OBSAH

Co je doma, to se počítá	127
Zdroj potravy	127
Jak vybírat?	127
Díváme se kolem	128
Pozor na velikost	128
Přirozené skupiny	128
Plot, který žije	129
Do řady!	129
Kdy vysazujeme?	129
Připravíme půdu	130
Nezapomeneme na mulč	130
Bez práce	130
Radikální řez	131

Na etapy	131
Které jsou vhodné?	131
Kvetoucí keře	132
Ovocné keře	132
Do malé zahrady	132
Plot z vrby	133
Smíšená výsadba	133
Zátiší s kopřivami	133
Listí necháme ležet	134
Voda i v zimě	134
Ochrana před zimou	135

ZELENÁ ATMOSFÉRA

Stromy jsou nenahraditelné – produkují kyslík, zachytávají prach, ale také podtrhují celkovou atmosféru krajiny a zahrady. I v té nejmenší bychom proto měli zachovat či vysadit alespoň jediný strom.

OBSAH

Přirozená krása	139
Optické zvětšení	139
Jak vybírat?	139
Správný strom	140
Kdy sázet?	141
Pozor na kořeny	141
Ovocné stromy	142
Nízký nebo vysoký?	142
Výhody nízkých stromů	142
Nevýhody nízkých stromů	143
Výhody vysokokmenů	143
Nevýhody vysokokmenů	144
Komplikovaný řez	145

- Malá abeceda řezu 145
- Výhody zimního řezu 146
- Výhody letního řezu 147
- Malá násada květů 148
  - Co je důležité? 148
  - Špatný řez 149
- Shazování plodů 149
- Pomůžeme přírodě 149
  - Péče o kůru 150
- Poškození mrazem 150
- Biologická náhrada 150
- Výroba jílovité směsi 151
- Starý strom nepřesadíš? 151
  - Potřebný bal 152
  - Kdy přesazovat? 152
  - Nové místo 152
  - Řez omezí ztráty 153
- Přesazený strom více zaléváme 153
- Správný okamžik sklizně 154
- Žádný strach z mrazíků 154
- Připravte se na úrodu 154
  - Uskladnění ovoce 155
  - Pozor na mráz 155

NEZVANÍ HOSTÉ

Označení „škůdci“ je v přírodní zahradě velmi relativní – mnozí z nich jsou přirozenou součástí přírodního koloběhu.

Problém způsobí jen tehdy, pokud se přemnoží. Pak může pro zeleninovou nebo okrasnou zahradu některý druh hmyzu nebo zvířat znamenat pohromu. Jak se tomu bránit přírodními prostředky?

OBSAH

Proti ptákům sítě	159
Šalvěj proti hmyzu	159
Boj proti plžům	159
Užiteční hlemýždi	160
Ochrana ve výšce	160
Pomohou i rostliny	161
Co plži nepřelezou	161
Odstraníme vajíčka	161
Noční sběr	161
Mechanická obrana	162

- Výživná půda louce nepřeje 18
    Jak na to? 18
    Sbíráme semínka 18
    Cesta pro trpělivé 19
    Vysejeme louku 19
    Sečeme jen dvakrát 20
Seno necháme na místě 20
    Byliny milující úhor 20
    Květinová záplava 21
    Pomohou ptáci 21
    Bez vody není život 21
    Raději stojatou vodu 22
    Místo na slunci 22
    Největší je mělčina 23
Pozor na úrodnou půdu 23
    Plynulé přechody 23
    Kudy k vodě? 24
    Ryby raději ne 24
    Domácí rostliny 24
Které jsou vhodné? 25
Pravidelná údržba 25
    Stříháme rákosí 26
    Sledujeme břeh 26
    Ve správný čas 27

Ranní kropení	162
Slabá vrstva mulče	163
Nesnášejí rajčata	163
Mravenci v zahradě	163
Aromatické byliny	164

UŽITEČNÍ POMOCNÍCI

Pokud nechceme mít zahradu sterilní, smiřme se s tím, že spolu s námi ji budou obývat mnozí další živočichové. Zbavme se předsudků: většina z nich je užitečná a hraje v přírodě nezastupitelnou úlohu.

OBSAH

Nalákejme živočichy	169
Pro ptáky budky	169
Kam je umístit?	169
Orientace budek	170
Kolik?	170
Jak veliké?	170
Z čeho?	171
Nezapomeňme na čištění	171
Jak čistit?	171
Ptáci potřebují vodu	172
Jaká hloubka?	172
Čistá voda	173
Svůdné houštiny	173

- Dostatek potravy 173
- Jak přilákat motýly 174
- Motýli milují teplo 174
  - Zimní úkryt 174
- Domeček pro škvory 175
  - Po práci pryč 175
  - Slunéčka 175
  - Pavouci 176
- Užitečné staré dřevo 176
  - Ideální úkryt 176
  - Správná velikost 177
  - Ocení ji i ptáci 177
    - Kam s ní? 177
    - Jak na to? 178
    - Kde dřevo vzít? 178
  - Rostlinná okrasa 178
  - Využijeme i klestí 179
- Varianta šetřící místo 179
  - Zpevněná stěna 179
  - Místo na slunci 180
  - Ještěrky a žáby 180
  - Ocení je i hmyz 180
  - Na jaké místo? 181
    - Z čeho? 181

- Jak hromadu založit? 181
Vhodná velikost 182
Obydlí pro ježky 182
Pozor na průvan a vodu 182
Zvířata potřebují klid 183

Bahno musí pryč	27
Doplňování vody je zbytečné	27
Suchá zídka	28
Jaké rozměry?	28
Jak stavět?	29
Co mezi kameny?	29
Jižní strana	29
Severní strana	30
Východ a západ	30
Cesta k domovu	30
Jak široká?	31
Méně je více	31
Kameny dál od sebe	31
Štěrk a písek unese hodně	32
Kůra je příjemná	32
Zelený dům	33
Pozor na omítku	33
Žádný strach z hmyzu	33
Vhodné rostliny	34
Na sever břechů	34
Kdy sázet?	34

PÉČE O PŮDU

Půda je pro správného zahradníka základem všeho. Jen na zdravé, přiměřené výživné a kypré půdě mohou růst zdravé rostliny. V přírodní zahradě se nemusíme věnovat složitým rozborům: stačí pozorně se dívat a prozkoumat, jaký typ půdy v zahradě vlastně máme. Strukturu půdy nám pomůže vylepšit mulčování, vlastnoručně vyrobený kompost, zelené hnojení a také půdopokryvné rostliny.

OBSAH

Půda v hrsti	43
Slepená půda	43
Jako voda	44
Užitečné plané rostliny	44
Kdo tu prospívá?	44
Učíme se z přírody	45
Nic nového pod sluncem	45
Co ještě?	46

Zdravé rostliny	46
Čím mulčujeme?	46
Jakou vrstvu?	47
Živý mulč	47
Půda pod mulčem	48
Který mulč kam?	48
Přirozený mulč	49
Zelené hnojení	50
Co dokáže zeleň	50
Jak rostliny vybírat	50
Zapracování do půdy	52
Další možnost	52
Kompostování je umění	53
Správné místo	53
Ochrana před nepříznivými vlivy	53
Sběr odpadu	54
Důležité podmínky	54
Ideální trojice	54
Co patří do kompostu?	55
Na kompost dáváme	55
Jak na to?	56
Kdy začít?	56
Založení kompostu	56
První vrstva	57

Další vrstva	57
Co dál?	57
Jak velký?	58
Horký kompost	58
Dýně u kompostu	59
Polozetlelý kompost	59
Zralý kompost	59
Přestárlý kompost	60
Zraje správně?	60
Alarmující špína	61
Zkouška zralosti	61
Příliš mnoho živin	61
Kompost jako hnojivo	62
Cukety a okurky	62
Zelí	62
Brambory	62
Rajčata	63
Jahody	63
Maliny	63
Ovocné stromy	63
Keře	64
Růže	64
Trávník	64
Trvalky	65

Okrasné květiny v nádobách	65
Rajčata pěstovaná v nádobě	65
Brambory pěstované v nádobě	66
Pozor na alergie!	66
Plošný kompost	66
Kompostování suchého listí	67
Výroba listovky	67
Zapomeňme na předsudky	68
Ochrana z listí	68
Zimoviště pro ježky	68
Odkud listí musí pryč	69
Listí z trávníku	69
Pozor na jezírko	69
Užitečné žížaly	70
Žížalí kompost	71
Jak na to?	71
Pro začátek	72
Žížaly se přestěhují	72
Tekutá hnojiva	73
Výroba hnojůvky	73
Nejlepší je dešťová voda	73
Základní pravidlo	74
Jak dlouho?	74
Ředění	75

Jak dlouho vydrží?	75
Kopřivová hnojůvka	76
Kostival	76
Měsíček	76
Středomořské byliny	77
Cibule	77
Výtažek z kompostu	77
Voda je život	78
Více vláhy	78
Jak zalévat?	78
Až ke kořenům	79
Jakou vodu?	79
Kdy zalévat?	79

SMÍŠENÁ VÝSADBA

Ve volné přírodě rostou rostliny vždy ve společenstvích. V přírodní zahradě tyto přirozené poměry nahrazujeme smíšenou výsadbou, která respektuje různorodé požadavky na výživu a prostor. Díky tomu se mohou rostliny – zelenina, byliny a květiny – vzájemně podporovat v boji proti škůdcům a chorobám a mnohem lépe prospívat než v tradičních monokulturách. Můžeme se ovšem rozhodnout i pro postupnou výsadbu.

OBSAH

Jen pro trpělivé	83
Rotace rostlin	83
Podrobný plán	83
Průběžná výsadba	84
Předskokani	84
Hlavní úroda	85
Doplňek	85